

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Anne Baba Tutumlarının Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ile İlişkisinin İncelenmesi

Veysel Eren BULUT, Uzman Klinik Psikolog, e-posta: erenbulut@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2121-0520>

Nida ALTUN, Doktora Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, e-posta: psknidaaltun@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5158-3205>

Öz

Yetişkinliğe geçişte, ortalama 18-29 yaşlar arasındaki bireylerin ve hatta yetişkinlerin rollerinde değişiklikler oluşmaya başlamıştır. Toplumun kadına ve erkeğe atfettiği rollerin tümü, her iki cinsiyet arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesi ve sosyo- kültürel olarak ne anlama geldikleri cinsiyet tanımı altında bulunabilir. Kadının ve erkeğin toplumdaki yansımalarının cinsiyet rolleri aracılığıyla anlamlandırıldığı belirtilmektedir. Ebeveynlerin tutumları çocuklar üzerinde önemli bir rol oynamaktadır çünkü ebeveynin çocuklarına karşı tutumları çocuklar hem o anki hem de geleceklerini etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı beliren yetişkinlik dönemindeki kadınlarda toplumsal cinsiyet rolleri ve anne baba tutumlarının erken dönem uyumsuz şemalar ile ilişkisinin incelenmesidir. Bu araştırma, "ilişkisel tarama modeline" uygun olarak hazırlanmıştır. İki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır. Örneklem seçimi basit-rastgele örneklem seçimi türüne göre yapılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul'da yaşayan 18-29 yaş arası kadın bireyler oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri aileden şiddet görme arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Aileden şiddet görenlerin toplumsal cinsiyet rolleri toplam puanında daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Roller; Anne Baba Tutumları, Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar; Beliren Yetişkinlik Dönemi.

Makale Gönderme Tarihi: 01.03.2022

Makale Kabul Tarihi: 02.06.2022

Önerilen Atıf:

Bulut, V. E. ve Altun, N. (2022). Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Anne Baba Tutumlarının Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ile İlişkisinin İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(6): 708-720.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2022, 5(6): 708-720. DOI:[10.26677/TR1010.2022.987](https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.987)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

The Investigation of Relationship Between Gender Roles, Parenting Styles and Early Maladaptive Schemas of Women in Emerging Adulthood

Veysel Eren BULUT, Clinical Psychologist, e-mail: erenbulut@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2121-0520>

Nida ALTUN, Ph.D. Student, İstanbul Aydın University, Graduate Education Institute, İstanbul, e-mail: psknidaaltun@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5158-3205>

Abstract

Behaviors of individuals or even adults falling approximately to the range of 18-29 are observed to change during the passing phase to the adulthood. Any kind of roles the society attribute to woman and man, designating similarities and differences between genders and their meanings in terms of socio-cultural aspects may be the subjects to the definitions of gender. It is defined that the reflections of woman and man in society can explain its meaning through gender roles. Parenting attitudes have an important role on their children as these attitudes have effects both on their todays and future. The investigation of relationship between gender roles, parenting styles and early maladaptive schemas of women in emerging adulthood. This study has been designed in accordance with correlational survey model. It is hereby aimed to determine the existence and/or degree of one or more variables together. The selection of sample has been determined with simple random sampling. The population of the research consists of women residing in Istanbul falling between ages 18-29. A meaningful distinction between the gender roles and being a subject to domestic violence has been determined. It has been seen that the ones who have been a subject of domestic violence have higher total points of gender roles.

Keywords: Gender Roles Attitude; Parenting Style; Early Maladaptive Schemas; Emerging Adulthood.

Received: 01.03.2022

Accepted: 02.06.2022

Suggested Citation:

Bulut, V. E. and Altun, N. (2022). The Investigation of Relationship Between Gender Roles, Parenting Styles and Early Maladaptive Schemas of Women in Emerging Adulthood, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(6): 708-720.

GİRİŞ

Kişilerin bireysel hayatları boyunca, erişkin hale gelebilmeleri adına 10 yaşından itibaren bir takım rol değişikliği sergiledikleri görülmektedir (Gauthier, 2007). Fakat bireyde, kişisel gelişimleri açısından bir farklılık olup olmadığını gösteren olgunun yaş değişkeninden daha çok sosyal açıdan davranışsal farklılıkların olduğu bilinmektedir (Goldberg, 2014). Yaşın ilerlemesiyle birlikte kişinin hayatındaki yaşam deneyimlerinin çoğalması, zaman zaman sorunların artışı ve sosyal ilişkilerini geliştirmesinin, bireyin beden imgesine dair olumsuz algılarını daha az düşünmesine ve dolayısıyla bu tarz olumsuz düşünceleri geri plana atmasına, daha az önemsemesine sebep olabilir. Yirmili yaşların başında ya da ortasında görülen sosyal davranışlardaki bu değişiklikler, daha çok kendini, hayatla ilgili daha fazla sorumluluk ve karar alma, toplumsal beklenti ve kurallara uyma ile göstermekte ve giderek bireylerin ergenlikten çıkarak, yetişkinliğe ulaşmalarında belirleyici rol oynamaktadır (Arnett, 2001; Gauthier, 2007). Toplumun kadına ve erkeğe atfettiği rollerin tümü, her iki cinsiyet arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesi ve sosyo-kültürel olarak ne anlama geldikleri cinsiyet tanımı altında bulunabilir. Kadının ve erkeğin toplumdaki yansımalarının cinsiyet rolleri aracılığıyla anlamlandırıldığı belirtilmektedir. Toplumun kadına ve erkeğe atfettiği rollerin tümü, her iki cinsiyet arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesi ve sosyo-kültürel olarak ne anlama geldikleri cinsiyet tanımı altında bulunabilir. Kadının ve erkeğin toplumdaki yansımalarının cinsiyet rolleri aracılığıyla anlamlandırıldığı belirtilmektedir (Bhasin, 2003).

Cinsiyet rolleri, kadın ve erkek olarak nasıl hareket ettiğimizle ilgili olmakta ve biyoloji, çevre ve bilişsel gelişimden etkilenmektedir. Cinsiyet, östrojen kadınlık hormonu ve testosteron erkeklik hormonunu temsil ettiği için cinsiyet hormonlarından da etkilenir. Bir kız ve bir erkek olarak Kohlberg kategorizasyonu kendi cinsiyet rollerini geliştirmiştir (Kohlberg, 1996). Çocuk yaşadığı toplumun kültürü ve normları tarafından beklenen cinsiyet rollerine göre cinsiyet rolünü geliştirmektedir. Bir çocuk ilkokula girdiğinde, cinsiyet rollerini ayırt edebilmektedir. Hem ailede hem de okulda eğitimin sosyalleşme süreci boyunca kadınlar ve erkekler için uygun cinsiyet rollerini öğrenirler. Roller toplum tarafından yapılandırılmıştır ve bu kalıplaşmış cinsiyet rollerinin eğitim ortamına yansımaları yadsınmamaktadır. Bu nedenle, cinsiyet sorununu önemli bir toplum bileşeni ve okulun önemli fonksiyonlarından birinin toplumun ihtiyaçlarını buluşturmak olduğunu varsaymak onun toplumun kültürel görünümüne (yönlerine) saygı duyması ve pekiştirmesi gibi adil sayılmaktadır. Bir toplumun geçmiş geleneksel cinsiyet rolü takviyelerini açıklamak için, o dönemin okul müfredatında cinsiyetin klişe rollerini yeniden incelemek gerekmektedir. Kadın ve erkeğe atfedilen tutum ve davranışların toplumla birlikte uyum sağlaması toplumsal cinsiyet olarak açıklanmaktadır. Toplumların cinsiyetlerden beklentilerini toplumsal cinsiyet rolleri karşılamaktadır (Helgeson, 2012). Toplum içinde kadınlardan ve erkeklerden beklenen davranışlar doğrultusunda toplumsal cinsiyet rolleri belirlenmektedir.

Freud'un toplumsal cinsiyetin gelişmesiyle ilgili yaptığı ilk kuramsal çalışmalarda, cinsel gelişimi beş aşamaya dayandırmaktadır. Çocukların anne ve babalarıyla ilişkilerinde yaşadığı çatışmalar ve kıskançlık duygularını çözüme ulaştırmalarıyla cinsiyete bağlı olan kimliklerini kazanmaktadırlar (Özbay, 2004). Oral dönem, anal dönem, fallik dönem, gizil ve ergenlik dönemleri Freud'un incelediği beş cinsel gelişim evreleridir. Çocukların cinsiyetler arasındaki farklılıkların farkında olmadığı dönem, farklılıkları anlamaya başladıkları dönem ve ödipal dönemler kuramdaki cinsiyet kazanımına ilişkin üç ayrı dönemdir (Dökmen, 2000).

Eleştiri, psikolojik baskı, aşırı koruma ve reddetme gibi tutumlar psikolojik açıdan uyumsuz ilişkiler ile bağlantılı olurken; özellikle duygusal sıcaklık ve destek, psikolojik özerklik ve

duyguların ifadesine izin verme gibi aile tutumları uyum sağlama sürecinde daha destekleyici olurlar (Rommel vd., 2012).

Ebeveynlerin tutumları çocuklar üzerinde önemli bir rol oynamaktadır çünkü ebeveynin çocuklarına karşı tutumları çocuklar hem o anki hem de geleceklerini etkilemektedir. Anne baba tutumlarının yetişkinlik döneminde kişilerde toplumsal cinsiyet rollerinin de etkisiyle erken dönem uyum bozucu şemaların oluşmasında zemin hazırlayabilir.

Yapılan bu çalışmanın amacı beliren yetişkinlik döneminde beliren yetişkinlik dönemindeki kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ile anne baba tutumları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Bu araştırma ilişkisel tarama modeli baz alınarak uygulanmıştır. Örneklem seçimi basit-rastgele örneklem seçimi türüne göre yapılmıştır (Arıkan, 2004). Araştırmanın evrenini İstanbul'da yaşayan 18-29 yaş arası kadın bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise İstanbul'da yaşayan 18-29 yaş arası 300 kadın birey oluşturmaktadır. Araştırmaya 324 kişi katılmıştır ancak 24 katılımcı ölçekleri eksik veya yetersiz düzeyde cevapladığından dolayı örneklem 300 kadın katılımcı olarak belirlenmiştir. Katılımcılar İstanbul ilindeki vakıf üniversitelerinde öğrenim gören kadın öğrencilerden seçilmiştir. Tüm katılımcılar araştırma hakkında katılımcı kabul etiklerine dair aydınlatılmış ve onayı alınmıştır.

Çalışma verileri İstanbul'da özel bir vakıf üniversitesinde 236 kadın ve İstanbul'da aynı bölgede ikamet eden, yaş aralığı açısından üniversite örneklemini ile eşleşen 64 lise mezunu kadın denekten oluşmuştur. Araştırma veri toplama süreci Aralık 2018 - Şubat 2019 tarihleri arasındadır. Katılımcı olma kriterleri; 18-29 yaş arası ve kadın bireyler olarak belirlenmiştir. Veri toplama süreci her bir katılımcı için 15 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Araçları

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, Ölçek Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2011) tarafından, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri-ne yönelik oluşturdukları tutumları saptamak amacıyla geliştirilmiş olup 38 maddeden oluşur. Ölçek (1=hiç katılmıyorum, 5=tamamen katılıyorum) arasında puanlanan Likert tipi bir ölçektir.

Anne Baba Tutum Ölçeği; Bu çalışmada kullanılan, orjinal adı Parenting Style Inventory-PSI olan ve Lamborn, Mounts, Steinberg ve Dornbusch tarafından 1991 yılında geliştirilmiş Anne Baba Tutum Ölçeği A. Yılmaz (2000) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek toplam 26 maddeden oluşmaktadır. İlk 18 maddesi 4'lü Likert, sonraki 2 maddesi 7 dereceli likert ve son 6 maddesi ise 3 dereceli likert ölçeğidir. Ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır: Kabul/ilgi (acceptance/involvement), Kontrol/denetleme (strictness/supervision) ve Psikolojik özerklik (psychological autonomy).

Young Şema Ölçeği; Ölçek, erken dönem uyumsuz şemaları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin özgün formu 205 maddeden oluşmakta ve 18 şemayı içermektedir.

BULGULAR

Tablo 1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile Anne-Baba Tutumları Ölçeği Arasındaki İlişki

		Anne-Baba Tutumları Ölçeği			Psikolojik Özerklik
		Kabul/İlgi	Denetleme		
Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçeği	r	,346**	,339**	,327**	-,383**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	r	0,090	,300**	0,029	-,300**
	p	0,118	0,000	0,614	0,000
	n	300	300	300	300
Kadın Cinsiyet Rolü	r	,457**	,459**	,465**	-,541**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Evlilikte Cinsiyet Rolü	r	,318**	,348**	,279**	-,386**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Geleneksel Cinsiyet Rolü	r	,342**	,374**	,282**	-,366**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Erkek Cinsiyet Rolü	r	,349**	,382**	,331**	-,438**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300

Toplumsal cinsiyet rollerini ölçeği ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile Young Şema Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki

		Tcrö	Eşitlikçi Cr	KCr	Evlilikte Cr	GCr	ErkekCr
		Young Şema Ölçeği	r	-0,092	-,323**	-0,071	-,122*
	p	0,114	0,000	0,218	0,034	0,017	0,104
	n	300	300	300	300	300	300
Duygusal Yoksunluk	r	-0,105	-,347**	-0,054	-,165**	-,149**	-0,089
	p	0,070	0,000	0,354	0,004	0,010	0,124
	n	300	300	300	300	300	300
Karamsarlık	r	-0,071	-,322**	-0,027	-0,086	-0,084	-0,057
	p	0,222	0,000	0,647	0,138	0,147	0,324
	n	300	300	300	300	300	300
Sosyal İzolasyon	r	-0,092	-,309**	-0,070	-,114*	-,152**	-0,081
	p	0,111	0,000	0,226	0,048	0,008	0,160
	n	300	300	300	300	300	300
Duyguları Bastırma	r	-0,070	-,296**	-0,074	-0,104	-0,102	-0,044
	p	0,224	0,000	0,199	0,073	0,078	0,452
	n	300	300	300	300	300	300
Onay Arayıcılık	r	-0,104	-,326**	-0,050	-,122*	-,160**	-0,090
	p	0,071	0,000	0,384	0,034	0,005	0,118
	n	300	300	300	300	300	300
Bağımlılık	r	-0,077	-,305**	-0,060	-0,103	-,118*	-0,072
	p	0,181	0,000	0,297	0,076	0,041	0,213
	n	300	300	300	300	300	300
Yetersiz Özdenetim	r	-0,103	-,324**	-0,062	-,152**	-,123*	-0,087
	p	0,074	0,000	0,281	0,008	0,034	0,131
	n	300	300	300	300	300	300
Kendini Feda	r	-,174**	-,377**	-,178**	-,200**	-,186**	-,149**
	p	0,003	0,000	0,002	0,000	0,001	0,010

	n	300	300	300	300	300	300
Cezalandırma	r	-,121*	-,342**	-0,078	-,152**	-,148*	-,117*
	p	0,036	0,000	0,180	0,008	0,010	0,043
	n	300	300	300	300	300	300
Kusurluluk	r	-0,095	-,347**	-0,039	-,127*	-,133*	-0,066
	p	0,101	0,000	0,505	0,028	0,021	0,255
	n	300	300	300	300	300	300
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	r	-0,103	-,321**	-0,062	-,137*	-,153**	-0,075
	p	0,074	0,000	0,287	0,017	0,008	0,194
	n	300	300	300	300	300	300
Başarısızlık	r	-,125*	-,356**	-0,105	-,128*	-,130*	-,133*
	p	0,030	0,000	0,070	0,027	0,024	0,021
	n	300	300	300	300	300	300
Yüksek Standartlar	r	-,125*	-,317**	-0,099	-,148*	-,154**	-0,097
	p	0,031	0,000	0,086	0,010	0,008	0,095
	n	300	300	300	300	300	300
Terk Edilme	r	-0,101	-,341**	-0,064	-,144*	-0,104	-,135*
	p	0,079	0,000	0,273	0,012	0,073	0,020
	n	300	300	300	300	300	300

Erken dönem uyum bozucu şemalar alt boyutu olan yetersiz denetim ile toplumsal cinsiyet rolleri alt boyutu olan geleneksel cinsiyet rolü pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 3. Anne-Baba Tutumları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları ile Young Şema Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişki

		Anne-Baba Tutumları Ölçeği	Kabul İlgisi	Denetleme	Psikolojik Özerklik
Young Şema Ölçeği	r	,260**	-,519**	,446**	,434**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Duygusal Yoksunluk	r	,198**	-,528**	,391**	,418**
	p	0,001	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Karamsarlık	r	,269**	-,460**	,426**	,382**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Sosyal İzolasyon	r	,219**	-,499**	,414**	,400**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Duyguları Bastırma	r	,246**	-,518**	,422**	,427**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Onay Arayıcılık	r	,284**	-,446**	,447**	,369**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Bağımlılık	r	,304**	-,444**	,444**	,397**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Yetersiz Özdenetim	r	,240**	-,493**	,436**	,368**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Kendini Feda	r	,192**	-,541**	,356**	,502**
	p	0,001	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Tehditler Karşısında	r	,248**	-,464**	,430**	,383**

Dayanaksızlık	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Cezalandırma	r	,239**	-,494**	,415**	,417**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Yüksek Standartlar	r	,210**	-,418**	,341**	,350**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Başarısızlık	r	,243**	-,481**	,410**	,413**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Terk Edilme	r	,229**	-,504**	,425**	,413**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300
Kusurluluk	r	,278**	-,469**	,444**	,414**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	300	300	300	300

Erken dönem uyum bozucu şemalar ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

TARTIŞMA ve YORUM

Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet rolleri artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi artmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği ile psikolojik özerklik alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet rolleri artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Kadın cinsiyet rolleri ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kadın cinsiyet rolleri artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme artmaktadır. Kadın cinsiyet rolleri alt boyutu ile psikolojik özerklik alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kadın cinsiyet rolleri artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Kadın cinsiyet rolü ve psikolojik özerklik ile ilgili literatüre bakıldığında ailede günlük yaşam içerisinde kız ve erkek çocuklarla yapılan iletişimde cinselliğe bağlı iletişim türlerine başvurulmaktadır. Yüz yüze iletişimde kız çocuklarına karşı daha yumuşak bir ton ve sözcükler ile iletişimde bulunurken, erkek çocukları için bunun tam tersi bir tutum ve davranış içerisinde girilmektedir (Aziz, 1992). Kız çocuklar için ağlamak korkmak doğal olarak karşılanırken erkek çocuklar için bu tür tutum ve davranışlar hoş karşılanmamaktadır. Örneğin, “erkekler ağlamaz”, ya da “aslan oğlum” “cici kızım” gibi benzetme ve nitelermeler bu tür iletişime örnek olarak verilebilir. Kadın ve erkeğin dünyaya geldiği ve cinsiyetlerin oluştuğu aile ortamı ataerkil sistemin egemenliğinde olduğundan aile her yeni kuşakta yeni yöneten erkekler; yönetilen kadınlar üretir (Mellor, 1993). Bu duruma göre çocuğun ileriki yaşamında en büyük belirleyici olan bu tür toplumsallaşma olgusunda kız çocuk rolü, onun evde annesine “evsel işlerde” yardımcı olma görevi yüklenmektedir. Günay ve Bener yaptıkları araştırmada kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimlerini belirlemektir. Araştırma sonuçlarına göre aile içi yaşamda yer alan temel sosyal ve ekonomik faaliyet alanlarına ilişkin ifadeler ile kadınların yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu ve ailelerinin gelir düzeyi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Araştırmada kadınların aile içi yaşamı toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde değerlendirmedikleri sonucuna varılmıştır (Günay ve Bener, 2011). Anneler ise özellikle kız çocuklarının toplumsal cinsiyet rolü tutumlarını etkilemektedirler. Anneler kız çocuklarının

başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olmasını ve iyi bir evlilik gerçekleştirmesini istemektedirler. Ayrıca ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları çocukların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını da etkilemektedir. Evlilikte cinsiyet rolleri alt boyutu ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Evlilikte cinsiyet rolleri artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme artmaktadır. Evlilikte cinsiyet rolleri alt boyutu ile psikolojik özerklik alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Evlilikte cinsiyet rolleri artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Moya ve arkadaşlarına göre evlilikte kadının cinsiyet rolü kadının en önemli görevi çocuklarını büyütmek ve aile yaşamının devamlılığını sağlamaktır. Ayrıca yaptıkları araştırmada erkeğin en önemli rolü ailenin geçimini sağlamak olduğu sonucu elde edilmiştir (Moya vd., 2000). Erkek cinsiyet rolleri ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkek cinsiyet rolleri artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme artmaktadır. Erkek cinsiyet rolleri alt boyutu ile psikolojik özerklik alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Erkek cinsiyet rolleri artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. İmamoğlu'na göre erkeklerden güçlü olmaları, ailelerini geçindirmeleri, çevre üzerinde belirli bir etkinlik ve kontrol sağlamları; kadınlardan ise sabırlı, anlayışlı olmaları, evi çekip çevirmeleri, insan ilişkilerini düzenlemeleri beklenmektedir (Günay, 2014). Eşitlikçi tutum ile anne baba tutumları, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Eşitlikçi tutum artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme artmaktadır. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki; ebeveynler erkek çocuklarını kız çocuklarına göre başarma, yarışma, duygularını kontrol etme, bağımsız hareket etme ve kişisel sorumluluk alma gibi konularda daha fazla teşvik etmektedirler. Bu nedenle ebeveynler geleneksel tutumları benimser ve bu doğrultuda çocuklarına rol modeli olurlarsa, çocuklarının cinsiyet rolüne ilişkin tutumları da geleneksel olarak şekillenecektir (Aşılı, 2001; Baykal, 1991). Geleneksel tutum ile anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Geleneksel tutum puanları artıkça, anne baba tutumları, kabul/ilgi, denetleme artmaktadır. Geleneksel tutum ile psikolojik özerklik alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Geleneksel tutum artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Ayşe ve Akın araştırmalarında, bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürü; bir kadın ve erkeğin nasıl davranacağı, nasıl düşüneceği ve nasıl hareket edeceğine ilişkin beklentileri ortaya koyan, yani kadın ve erkeği sosyal olarak yapılandıran özellikleri belirleme olduğunu elde etmişlerdir (Akın ve Demirel, 2003). Terzioğlu ve Taşkın; insanlar dışı veya erkek cinsiyeti ile doğarlar ancak yetiştirilirken toplumun cinsiyetlerine özgü beklediği roller çerçevesinde kız veya erkek çocuk olmayı öğrenerek büyümekte olduğunu savunurlar (Terzioğlu ve Taşkın, 2008). Bu durum ailenin çocuklar üzerindeki gelenekçi tutumlarını yansıtmaktadır. Çocukluk döneminde yüklenen sosyal normlar ile cinsiyet algısı oluşmakta ve kişiler bu algı ile yaşamlarını sürdürdüğü düşünebiliriz. Powell ve Greenkouse'ye göre ailenin, içerisine girdiği toplumsal çevrenin ve alınan eğitimin etkisiyle, kız ve erkek çocuklar cinsiyetlerine uygun roller kazanmakta ve toplumsal cinsiyet kimliğini edinmektedirler. Böylece kadınlar için ev ile ilgili işleri yürütme ve çocuk bakımı gibi işler öne çıkarken, erkekler için iş rolleri aile rollerinden daha önemli hale gelmektedir (Powell ve Greenhaus, 2010). Şafak ve arkadaşları Geleneksel olarak, işler ve sorumluluklar ailede cinsiyet gözetilerek paylaşılmaktadır. Geleneksel aile çerçevesinde erkekler tamir, bahçe bakımı gibi işleri yaparlarken, kadınlar kendilerine verilen yemek pişirme, bulaşık yıkama ve ev temizliği gibi işleri yapmaktadırlar (Şafak vd., 2006).

Erken dönem uyum bozucu şemalar ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında da pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Erken dönem uyum bozucu şemalar artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Ebeveyn tutumları çocukluk çağı yaşantılarında temel şekillendirici unsur olarak karşımıza çıkar ve erken dönem uyum bozucu şemaların oluşumunda oldukça önemlidir. Erken dönem uyum bozucu şemalar ile kabul ilgi alt boyutu puanı arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Erken dönem uyum

bozucu şemalar duygusal durumlarla oldukça ilintilidir. Bireyler şemaları aktive olacak bir durumla karşılaştıklarında tıpkı çocuklarında deneyimledikleri olumsuz duygusal durumun içerisine girerek o anda da çocukluğunda verdiği tepkilere benzer tepkiler vermektedirler. Duyguların aşırı duyarlılığı ve kabul edilmemesi, muhtemelen hem duygusal olarak yüklü uyaranlardan kaçınmaya hem de olumsuz duyguları ortadan kaldırmak için zorlamalara ve güvence arayışına yol açacaktır. Erken dönem uyum bozucu şemalar artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Temelinde olumsuz yaşam deneyimleri olan şemaların, bireyin duygularını ifade ederek gündelik yaşamında kurduğu ilişkilerde bir sorun olması durumunda karşı tarafla iletişim kurarak bu sorunu bertaraf etmesine engel oluşturmaktadır. Duygusal yoksunluk alt boyutu toplam puanı ile anne baba tutumları toplam puanları, denetleme ve psikolojik özerklik, alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Duygusal yoksunluk puanları artıkça, anne baba tutumları toplam puanları, kabul ilgi ve psikolojik özerklik artmaktadır. Duygusal yoksunluk alt boyutu toplam ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Duygusal yoksunluk puanları artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Duygusal yoksunluğun oluşmasında anne babanın çocuklarına duygusal istismar ve ihmal uygulamasıdır. Güler ve Gümüş erken dönem uyum bozucu şemalar ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada duygusal istismarla erken dönem uyum bozucu şemalar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Güler ve Gümüş, 2018). Karamsarlık alt boyutu toplam puanı ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Karamsarlık artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Karamsarlık alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Karamsarlık artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Evhamlı ve kaygılı ebeveynler bu durumu ister istemez çocuklarını koruma içgüdüleri ile çocuklarına aktarabilmektedirler. Annenin çocuğa karşı tutumu ve disiplin etme amaçlı terk etme, yalnız bırakma tehditleri, korkutucu hikayelerin çocuk üzerinde ayrılık kaygısının ilerlemesine ya da mevcut olan ayrılık kaygısını tetikler. Bu durumda Rafaeli ve arkadaşlarına göre kaygılı bir tutumla yetişen çocukların yetişkinlik dönemlerinde karamsarlık şemasına sahip olabilmektedir (Rafael, vd., 2003). Kaygı ve depresyon düzeyi yüksek olan bireyler anın farkında olmaktan çok geçmiş ya da gelecekte yaşamaktadırlar. Kişiler olumlu ve güzel olayları küçümserler veya ret edilirken ihmal, acı, ölüm, hayal kırıklığı suçluluk, ihanet gibi yaşamın kötü yanlarına karşı ömür boyu süren genel bir odak vardır. Yaşamlarında yolunda giden şeylerin bir gün biteceğine dair sürekli bir beklentileri vardır. Bu durumda kişilerde hayatın kötüye gideceğine dair bir inanç vardır. Hayatta olumluluklardan ziyade olumsuzluklar üzerinde durulur. Ekonomik, tıbbi bir felaket beklentisi içinde olunur. Aşağılanmaktan, yanlış yapmaktan korkulur. Bu kişiler sıklıkla, kaygı, korku, kadercilik, şikayetçilik ve kararsızlıkla karakterizedirler. Sosyal izolasyon alt boyutu ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Sosyal izolasyon artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Sosyal izolasyon alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Sosyal izolasyon artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Young ve arkadaşları yaptıkları çalışmada sosyal izolasyonun aile üyelerinin olmadığı sosyal dışlanmaların olması sonucu ortaya çıktığı sonucunu elde etmişlerdir. Bu dışlanma genel olarak ebeveynlerden etkilenir, sosyalleşme için cesaretlenmenin yapılmaması, bireyin evi ve geçmişi ile ilgili olarak duyduğu aşırı utanç ve kusurluluk sevilme duygusudur (Young vd., 2003). İnsana kendini diğer insanlardan farklı ve ayrı; grupların dışında hissettirir. İnsan bir grubun ya da toplumun parçası hissedemez. Diğerleri tarafından dışlandığına ya da dışlanacağına inanır. Sosyal izolasyon şemasına sahip bireyler kendilerini tüm dünyadan ve diğer insanlardan ayrı hissederler. Sebebini tam olarak izah edememekle birlikte diğer insanlardan farklı olduğunu düşünürler. Kendilerini bir grubun parçası, bir gruba ait olarak algılayamazlar. Gruplar söz konusu olduğunda kişiler kendilerini izole ya da dışarıda

kalmış hissedebilirler. İki kişiyi aşan topluluklarda kendilerini rahatsız hissedebilirler. Sosyal izolasyon şeması kusurluluk şeması ile birlikte, sosyal fobinin temel psikolojik dinamiklerinden biri olabilir. Bu şemanın oluşumunda akranelarla yaşantılar çok önemli bir rol oynar. Bir kilo, boy, görünüş, zeka, yaşadığınız semt vb. gibi farklılıkların yakın çevre, akrabalar tarafından okulda ya da kişilerin buldukları ortamda kişileri incitici şekilde vurgulanması, dalga geçilmesi ile dışlanmak şemanın oluşumunda etkin olabilir. Ayrıca kişiler kendi ailelerinin, akraneları tarafından farklı (fakir, eğitimsiz vb.) olarak algılanması da önemli bir etken olabilir. Bununla birlikte ebeveynin de bu şemaya sahip olması, kendilerini toplumdan soyutlamaları da önemli bir faktördür. Duyguları bastırma alt boyutu toplam puanı ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Duyguları bastırma artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Duyguları bastırma alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Duyguları bastırma artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Onay arayıcılık alt boyutu toplam puanı ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Onay arayıcılık artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Onay arayıcılık alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Onay arayıcılık artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Özellikle ebeveynler, bağımlı ve boyun eğici tutumuyla yetiştirilen çocuklarda yetişkinlik yaşamında diğer insanların onayına ihtiyaç duyabilmektedirler. Kişiler alacakları en ufak kararda bile gerek aileden gerekse yakın çevresinden bir onay alma beklentisi içerisinde olabilmektedirler. Alanla ilgili yapılan çalışmada Bronstein, katı bir biçimde otoriter ebeveyn tutumları, çocuğa yaşamını devam ettirebilmenin yolunun diğer insanların istek ve beklentilerini karşılamak olduğu savunmaktadır (Bronstein, 2005). Bu tarz ebeveynlikte kişiler aileye bağımlı, boyun eğici ve onay arayıcı bir tutum içerisinde yetişmektedirler. Bağımlılık alt boyutu toplam puanı ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bağımlılık artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Yetersiz özdenetim alt boyutu ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yetersiz özdenetim artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Yetersiz özdenetim alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yetersiz özdenetim artıkça, kabul/ilgi azalmaktadır. Özellikle ülkemizde ebeveynler çocuklarını kendilerine bağımlı bir şekilde yetiştirmektedir. Çocuklar zarar görmesin ve dış dünyadaki tehditlerde dolayı çocukların alması gerektiği sorumlulukları alan ebeveyn tutumları sonucunda çocuk yetişkinlik hayatında aileden veya yakın gördüğü kişilerden kopamama ve bağlarını koparmakta sorunlar yaşayabilmektedir. Literatüre bakıldığında Bronstein'in yaptığı bağımlı kişilerin erken dönem yaşantılarını inceleyen araştırmalar, yetkeci ve aşırı koruyucu ebeveynliğin, bağımlılığın gelişimi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ayrıca bir diğer araştırmada Darling ve Steinberg (1993) otoriter tutuma sahip ebeveynler, çocuklarının kendilerini ifade etmelerine izin vermemekle birlikte, çocuklarından kendilerine söylenenleri sorgulamadan kabul etmelerini beklemektedir. Bu tarz ailelerde, çocukların ihtiyaçlarına karşı duyarlı olunmadığı; onun yerine, çocuğun her koşulda boyun eğmesi beklenen katı kuralların ön planda tutulduğu ve çocuklara kurallarla ilgili açıklama yapılmadığı ifade edilmektedir. Bu bağımlı ve boyun eğici ebeveynlik tutumu ile kişiler kendi ihtiyaçlarını ve duygularını ifade etmekte ve dile getirmekte problemler yaşayabilirler. Kendini feda alt boyutu ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kendini feda puanları, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Kendini feda alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kendini feda artıkça, psikolojik özerklik azalmaktadır. Cezalandırılma alt boyutu ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Cezalandırılma artıkça, anne baba tutumları, denetleme,

psikolojik özerklik artmaktadır. Cezalandırılma alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Cezalandırılma artıkça, kabul/ilgi azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile kabul ilgi alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar artıkça, kabul/ilgi azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile denetleme ve psikolojik özerklik alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar artıkça, denetleme ve psikolojik özerklik artmaktadır. Başarısızlık alt boyutu ile anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Başarısızlık artıkça, anne baba tutumları, denetleme, psikolojik özerklik artmaktadır. Young ve arkadaşları (2003) başarısızlık şemasının temelinde ise koşullu, başarı odaklı ya da cezalandırıcı ebeveynliğin yatabileceği belirtilmektedir. Aile çocuğu yaptığı işlerde, verdiği sorumluluklarında, derslerinde yeterince pekiştirmedeğinde çocukta başarısızlık hissi oluşabileceği ve yetişkinlik yaşantısında ise yapacağı her işte başarısız olacağı, hiçbir işi tam anlamıyla başaramayacağı ve kendisinin bir işi tamamlamakta yeterli olmadığı otomatik düşüncelerinin oluşmasında etkili olduğunu düşünebiliriz.

Erken dönem uyum bozucu şemalar alt boyutu olan yetersiz denetim ile toplumsal cinsiyet rolleri alt boyutu olan geleneksel cinsiyet rolü pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yetersiz özdenetim puanları artıkça, geleneksel cinsiyet rolü artmaktadır. Cezalandırılma alt boyutu ile eşitlikçi cinsiyet rolü arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Cezalandırılma puanları artıkça, eşitlikçi cinsiyet rolü azalmaktadır. Tehditlere karşı dayanıksızlık alt boyutu ile eşitlikçi cinsiyet rolü arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Tehditlere karşı dayanıksızlık puanları artıkça, eşitlikçi cinsiyet rolü azalmaktadır. Başarısızlık alt boyutu ile eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Başarısızlık puanları artıkça, eşitlikçi cinsiyet rolü azalmaktadır. Berktaş toplumsal cinsiyetin cinsiyet farklılıklarının yanında cinsiyetler arasındaki eşitsizlik ve güç farklılıkları olduğunu savunmaktadır (Berktaş, 2000). Toplumsal cinsiyet kavramı biyolojik cinsiyetten farklı olarak toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve dolayısıyla içeriği toplumdan topluma olduğu kadar tarihsel olarak da değişebilen cinsiyet konumu ya da cins kimliği olarak tanımlanır. Bu eşitsizlikten dolayı kadınlar kendilerini erkeklerin gözünde sadece doğurganlığı simgeleyen bir obje olarak görebilir. Bunun sonucunda kadınlar gereken sevgiyi, ilgiyi göremeyeceğini düşünebilir. Bu durumda kişilerde başarısızlık şemasının meydana gelmesinde etkili olduğunu düşünebiliriz. Helvacıoğlu; kadın ve erkeğin toplumdaki görevleri, sorumlulukları, hakları, maddi ve manevi eylerin üretim sürecindeki konumları, kişilik özellikleri sayılabilen her unsur vb. toplumsal cinsiyete göre şekillendirildiğini savunmaktadır (Helvacıoğlu, 1996). Bunun sonucunda da, kadınlar özel alana, erkekler ise kamusal alana yönlendirilir. Kadınlardan istenen, yaşam alanının sınırlarını ev, eş ve çocuklarla belirlemeleridir. Neredeyse ev ileri, çocuk bakımı ve eşin yeniden üretime hazırlanması kadınların varoluş nedeni olarak görülür. Bu tutum kadınları başarısızlığa iten bir etken olarak düşünülebilir. Yüksek standartlar alt boyutu ile toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, toplumsal cinsiyet rolleri azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile eşitlikçi cinsiyet rolleri alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, eşitlikçi cinsiyet rolleri azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile kadın cinsiyet rolleri alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, kadın cinsiyet rolleri azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile evlilikte cinsiyet rolleri alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, evlilikte cinsiyet rolleri azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile geleneksel cinsiyet rolleri alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, geleneksel cinsiyet rolleri azalmaktadır. Yüksek standartlar alt boyutu ile erkek cinsiyet rolleri alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yüksek standartlar puanları artıkça, erkek cinsiyet rolleri azalmaktadır. Marshall'a göre soyun sürdürülmesinde kadın ve erkeğin

üstlendiği düşünülen rollere göre biçimlenen cinsiyet rolleri, kadınlar ile erkekler arasındaki fark ve ilişkileri, onların biyolojilerinin değil toplumsallaşmanın ürünü olarak gören bir perspektif doğrultusunda kavramlaştırılmıştır (Marshall, 1999). Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyete dayalı iş bölümü ve biyolojik cinsiyetler arasındaki toplumsal ilişkileri vurgular ve sadece kadının değil erkeğin de pozisyonuna işaret eder. Cinsiyete dayalı iş bölümü ise, kadın ve erkek arasındaki iş bölümünün hem cinsel hem de toplumsal ve kültürel yapısını ifade eder. Bu iş bölümü, kadına ev içi çalışma ya da üremeye ilişkili, erkeğe de kamusal ya da üretimle ilişkili yükümlülükleri getirir. Cinsiyete dayalı iş bölümü, kadına ev içinde gerçekleştirilmesi gereken işleri (ev işi, çocuk bakımı) erkeğe de ev dışındaki işleri vermiştir. Kadın ev ve çocuk bakımı işi ile görevlendirilirken, evin geçimi erkeğin işi olarak görülmektedir (Taborga ve Leach, 2000; Savcı, 1999). Gelenekçi cinsiyet rollerine göre kadınlara bu gibi rollerin yüklenmesi sonucunda kadın bağımlı ve onay arayan bir duruma getirilmektedir. Kadına yüklenen rol ile partnerine veya ailesinin bilgisi dışında hiçbir iş veya etkinlik yapamamaktadır. Bu durumda kadınlar olumsuzlukların üstesinden gelebilmek için aşırı telafi yapıp bu algıları kırmak için kendilerine daha yüksek hedefler belirleyebilirler. Bu durum kişilerde yüksek standartlar şemasının oluşmasında etkili olduğunu düşünebiliriz.

KAYNAKÇA

- Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Sağlığa Etkileri. *CÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4): 73-82.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Arnett, J. J. (2001). Conceptions of the Transition to Adulthood: Perspectives from Adolescence Through Midlife. *Journal of Adult Development*, 8(2): 133-143.
- Aşılı, G. (2001). *Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerini ve Ego Durumları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aziz, A. (1992). Kadın ve Yabancılaşma. *Türkiye'de Kadın Olgusu*, (Editör) Necİa Arat (ss. 25-271) İstanbul: Say Yayın.
- Baykal, S. (1991). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerini İlgili Kalıp Yargılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(2): 66-75.
- Berktaş, F. (2000). Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın. *Milel ve Nihal*, 5(3):327-329.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal Cinsiyet-Bize Yüklenen Roller*. (Çeviren, Kader A.) İstanbul: Kadav Yayınları.
- Bronstein, P., Ginsburg, G. S. and Herrera, I. S. (2005). Parental Predictors of Motivational Orientation in Early Adolescence: A Longitudinal Study. *Journal of Youth and Adolescence*, 34(6): 559-575.
- Dökmen, Ü. (2000). *Yarıma Kim Kalacak. Evrenle Uyumlaşma Sürecinde Var Olmak, Gelişmek, Uzlaşmak*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gauthier, A. H. (2007). Becoming a Young Adult: An International Perspective on The Transitions to Adulthood. *European Journal of Population/Revue Européenne de Démographie*, 23(3-4): 217-223.
- Goldberg, W. (2014). *Father time: The social clock and the timing of fatherhood*. London: Springer.
- Günay, G., Boylu, A. A. ve Bener, O. (2014). Ev Kadınlarının Sosyal Güvenlik Sistemine İlişkin Görüşleri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 4(1): 35-58.

- Güler K. ve Gümüş, Z. (2018). Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Yordayıcısı Olarak Çocukluk Çağı Travmalarının İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(81): 379-398.
- Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 153.
- Günay, G., Boylu, A. A., ve Bener, O. (2014). Ev Kadınlarının Sosyal Güvenlik Sistemine İlişkin Görüşleri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 4(1), 35-58.
- Helgeson V. S. (2012). Gender and health A social psychological perspective. In A. Baum, T. A. Revenson, & J. Singer (Eds.), *Handbook of Health Psychology* (ss.519-537). New York: Psychology Press.
- Helvacıoğlu, F. (1996). *Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Kohlberg, L. (1966). Cognitive Stages and Preschool Education. *Human Development*, 9(1-2):5-17.
- Marshall, G., Akınhay, O. ve Kömürcü, D. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mellor, M. ve Akinhay, O. (1993). *Sınırları Yıkmak: Feminist, Yeşil Bir Sosyalizme Doğru*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Moya, M., Exposito, F. and Ruiz, J. (2000). Close Relationships, Gender, and Career Salience. *Sex Roles*, 42(9): 825-846.
- Özbay, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Kuram-Araştırma-Uygulama*. Ankara: Öğreti Yayınları.
- Powell, G. N. and Greenhaus, J. H. (2010). Sex, Gender, and Decisions at The Family Work Interface. *Journal of Management*, 36(4): 1011-1039.
- Rommel, D., Nandrino, J. L., Ducro, C., Andrieux, S., Delecourt, F. and Antoine, P. (2012). Impact of Emotional Awareness and Parental Bonding on Emotional Eating in Obese Women. *Appetite*, 59(1): 21-26.
- Savcı, İ. (1999). Toplumsal Cinsiyet ve Teknoloji. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 54(1), 124-142.
- Şafak, Ş., Çopur, Z. ve Özkan, U. M. A. (2006). Çocukların Evle İlgili Faaliyetlere Harcadıkları Zamanın İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*. Web: <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/sszcmoo.pdf> adresinden, 94(17).
- Taborga, C. ve Leach, B. (2000). *Cins Bakışı Sözlüğü*. (Çeviren, Ertuğrul, K. ve Nadire M.) İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Terzioğlu, F. ve Taşkın, L. (2008). Kadının Toplumsal Cinsiyet Rolünün Liderlik Davranışlarına ve Hemşirelik Mesleğine Yansımaları. *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2): 62-67.
- Yılmaz, A. (2000). Anne-Baba Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 7(3): 160-172.
- Young, J. E., Klosko, J. S. and Weishaar, M. E. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's Guide*. Guilford Press. New York: NY.
- Zeyneloğlu, S. ve Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2): 409-420.